

בש"פ 4268/18 - מדינת ישראל נגד פלוני

בבית המשפט העליון

בש"פ 4268/18

לפני: כבוד השופטת ד' ברק-ארז

העוררת: מדינת ישראל

נ ג ד

המשיב: פלוני

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בירושלים במ"ת
36401-02-18 שניתנה ביום 29.5.2018 על ידי כבוד
השופטת ת' בזק-רפפורט

תאריך הישיבה: י"ז בסיון התשע"ח (31.5.2018)

בשם העוררת: עו"ד הילה גורני

בשם המשיב: עו"ד נעמה שגיא רייכמן

החלטה

1. בפני ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי בירושלים מיום 29.5.2018 (מ"ת 36401-02-18, השופטת ת' בזק רפפורט). בית המשפט המחוזי הורה בהחלטתו על מעצרו של המשיב בפיקוח אלקטרוני עד תום ההליכים נגדו.

רקע וההליכים עד כה

2. ביום 16.2.2018 הוגש נגד המשיב כתב אישום המייחס לו מעשים מגונים שאותם ביצע, על-פי הנטען, בקטין שהיה כבן 12 באותה העת (להלן: המתלון). לאחר מכן הגישה המדינה כתב אישום מתוקן שייחס לו גם מעשים דומים בקטין אחר שהיה כבן 11 באותה העת (להלן: המתלון הנוסף), כמפורט להלן.

3. האישום הראשון נסב על המעשים המיניים המיוחסים למשיב בקשר למתלון. על-פי הנטען, קודם ליום 12.3.2017 ניגש המשיב למתלון במטבחון של בית כנסת בעיר מגוריו (להלן: בית הכנסת), מסר לו שהוא מכיר את אביו ובהמשך הצמיד את גופו לאיבר מינו של המתלון והחל להתחכך בו. בהמשך הכניס המשיב את ידו מתחת לתחתונו של המתלון, אחז באיבר מינו ולחץ עליו. בהמשך לכך, עובר ליום 25.1.2018 פגש המשיב את המתלון פעם נוספת במטבחון של בית הכנסת. על-פי הנטען, המתלון הלך לעבר שירותי בית הכנסת והמשיב הלך בעקבותיו. כאשר המתלון ביקש להיכנס לתא השירותים המשיב דחף אותו פנימה ונעל את שניהם בתוך התא. המשיב הוריד את מכנסיו של המתלון – שלא בהסכמתו – וכן את מכנסיו שלו, חיבק את המתלון ובהמשך לכך אחז באיבר מינו של המתלון ולחץ עליו. לאחר מכן המשיב אמר למתלון שהוא "רוצה ללקק לך" וכן הורה למתלון לגעת באיבר מינו של המשיב, אך המתלון סרב. המשיב אחז בידו של המתלון ויצר מגע בינה לבין איבר מינו החשוף למשך מספר שניות. בהמשך לכך, במהלך חודש ינואר 2018, המתלון הבחין במשיב בסמוך לבניין מגוריו. המשיב אחז בידיו של המתלון, הצמידו לקיר ואמר לו להגיע לבית כנסת אחר וציין כי "יש לו כסף". בתגובה, ובשל פחדו מהמשיב, מסר המתלון כי יגיע למפגש, אולם הוא לא עשה כן. עוד נטען כי ביום 25.1.2018 הבחינו המתלון ואחיו במשיב בעודו הולך ברחוב מגוריהם. המתלון חשב שהמשיב עוקב אחריה ומיהר לביתו שם חשף את הדברים בפני אמו.

4. האישום השני נסב על המעשים המגונים המיוחסים למשיב במתלון הנוסף. על פי המתואר באישום זה, כשנה עובר ליום 6.2.2018 שהה המתלון הנוסף במטבחון של בית הכנסת, שם ניגש אליו המשיב ושוחח עמו. לאחר מכן, נצמד המשיב למתלון הנוסף, כשגופו של המתלון הנוסף צמוד לדלפק המטבח כשגבו לעבר המשיב. המשיב חיך את איבר מינו על ישבנו של המתלון הנוסף מעל בגדיו. המתלון ניסה להתנגד למשיב אך הלה המשיך במעשיו.

5. על פי האמור בכתב האישום, המשיב ביצע את המעשים המיוחסים לו כשהוא נתון תחת צו פיקוח שהוצא מכוח חוק הגנה על הציבור מפני ביצוע עבירות מין, התשס"ו-2006 (להלן: חוק הפיקוח). צו הפיקוח ניתן לאחר שחרורו של המשיב ממאסר בן עשרה חודשים (בניכוי ימי המעצר) שאותו ריצה בגין הרשעתו במספר עבירות של מעשה מגונה לפי סעיף 348(ב) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין). בצו נאסר על המשיב, בין היתר, לשהות ביחידות עם קטינים שאינם ילדיו.

6. בגין מעשיו של המשיב יוחסו לו שלוש עבירות של מעשים מגונים בקטין שלא בהסכמה חופשית לפי סעיף 348(ב) לחוק העונשין בנסיבות סעיף 345(ב)(1) לחוק וכן ארבע הפרות של צו פיקוח לפי סעיף 22(א) לחוק הפיקוח.

7. בד בבד עם הגשת כתב האישום, הוגשה גם בקשה לעצור את המשיב עד תום ההליכים נגדו. בהמשך לדיון שהתקיים בבקשה זו, הציע המשיב שתי חלופות למעצר מאחורי סורג ובריא – ביתם של אביו ובת זוגו בבני ברק, ולחלופין בית מבודד במושב באזור ירושלים שמשפחתו שכרה לצורך כך (להלן: הבית במושב). המשיב הציע כמפקחים את אביו ובת זוגו של האב, ששימשו כמפקחים בהליך משפטי קודם בעניינו, וכן את שני אחיו. על רקע זה, הורה בית המשפט המחוזי לשירות המבחן להכין תסקיר בעניינו של המשיב שיבחן את החלופות המוצעות.

8. ביום 26.3.2018 הגיש שירות המבחן תסקיר בעניינו של המשיב. שירות המבחן העריך כי רמת הסיכון להישנות התנהגות מינית עוברת חוק מצדו של המשיב היא גבוהה. בהמשך לכך ובהתאם להתרשמותו של שירות המבחן מהמפקחים המוצעים, שירות המבחן חיווה דעתו כי ניתן יהיה להעביר את המשיב לחלופת מעצר רק אם החלופה תלווה בשילובו בטיפול ייעודי וכוללני לעברייני מין. בהקשר זה, ציין שירות המבחן את מרכז "מעגלים" לטיפול ייעודי בעברייני מין בפתח תקווה (להלן: המרכז) כמקום אפשרי לטיפול. עוד צוין כי טיפול ייעודי לעברייני מין עלול להעלות את רמת החרדה של המשיב, אשר סובל ממחלה פסיכיאטרית, ולהחריף את הסימפטומים שלה. על כן ביקש שירות המבחן לקבל חוות דעת פסיכיאטרית, אשר טרם התקבלה ביום עריכת התסקיר. מסיבה זו, וכן בשל העובדה שהערכות המסוכנות של המשיב טרם התקבלו על-ידי שירות המבחן באותו מועד, קבע שירות המבחן כי אין באפשרותו ליתן המלצה באותו שלב.

9. ביום 11.4.2018 וביום 22.5.2018 הגיש שירות המבחן תסקירים משלימים, בהתאם להחלטתו של בית המשפט המחוזי. התסקירים המשלימים כללו פרטים על בדיקות שונות שעבר המשיב ועל ראיון שנערך עמו במרכז. במסגרת כך, צוין כי המשיב מעוניין להשתלב בטיפול מתוך הבנה חלקית של בעיותיו, לצד מוטיבציה שמונעת מרצונו להשתחרר ממעצר. לנוכח האמור, החליט צוות המרכז כי הוא מוכן לקבל את המשיב לניסיון טיפולי של שלושה חודשים במסגרת מרכז היום בפתח תקווה, במספר תנאים, שעיקרם הוא שהייתו במעצר בית מלא - בפיקוח - לצד הימצאותו במעקב פסיכיאטרי וקבלת טיפול תרופתי. בעקבות זאת, המליץ שירות המבחן על העברתו של המשיב לקבלת טיפול במרכז בשעות פעילותו, כאשר ביתר הזמן ישהה המשיב בהתאם לאמור בתנאים שהציב המרכז. עוד המליץ שירות המבחן על החתמתם של אביו של המשיב ובת זוגו על ערבויות גבוהות.

10. ביום 29.5.2018 התקיים דיון נוסף בהליך, שבמסגרתו דן בית המשפט המחוזי באפשרות של מעצרו של המשיב בפיקוח אלקטרוני, ושמע את טענות הצדדים בעניין. בתום הדיון נתן בית המשפט המחוזי את ההחלטה מושא הערר דנן. בפתח ההחלטה ציין בית המשפט המחוזי כי אין מחלוקת בדבר קיומן של ראיות לכאורה ועילת מעצר של מסוכנות, ומכאן שיש להתמקד בשאלת היתכנותה של חלופה להחזקתו של המשיב בבית המעצר.

11. בית המשפט המחוזי ציין כי על אף המסוכנות הגבוהה הנשקפת מהמשיב ועברו הפלילי, האב ובת זוגו הוערכו כמפקחים סמכותיים וראויים על-ידי שירות המבחן ואף הוכיחו את עצמם כמפקחים אפקטיביים הראויים לאמון. בית המשפט המחוזי התרשם כי ניתן לתת אמון במשיב שיקפיד על תנאי מעצרו תחת פיקוח, כפי שעשה במסגרת התיק הקודם.

12. בסיכומו של דבר, קיבל בית המשפט המחוזי את עמדת המשיב, והורה על מעצרו בפיקוח אלקטרוני, לצד פיקוח אנושי מצד אביו, בת זוגו או אחיו. בית המשפט המחוזי הורה כי המשיב יוחזק בפיקוח אלקטרוני בבית במושב, בשל אופיו המבודד. נוסף על כך, בית המשפט המחוזי קבע כי המשיב ישולב בטיפול במרכז וישהה במקום במהלך ימות השבוע בין השעות 8:00-16:00, וזאת על פי תנאי המסגרת. בהקשר זה רשם בית המשפט המחוזי בפניו את הסכמתו של המשיב לקבל טיפול תרופתי בהתאם להנחיות המרכז. עוד ציין בית המשפט המחוזי כי המפקחים ידאגו לכך שהמשיב לא ישהה בקרבת קטינים וכי בבית במושב לא ישהו קטינים למעט ילדיו של המשיב כאשר יבקרו את אביהם, ואז יהיה המשיב מצוי תחת פיקוח צמוד ביותר של אחד מהמפקחים. בנוסף, קבע בית המשפט המחוזי תנאים בדבר התחייבויות וערבויות, ואף הורה על מתן צו פיקוח מעצרים נגד המשיב. לבסוף, עיכב בית המשפט המחוזי את ביצוע החלטתו ב-48 שעות על מנת לאפשר למדינה להגיש עליה ערר, וערר כזה אכן הוגש.

הערר

13. בערר שבפני טוענת המדינה כי אין לאפשר את שהייתו של המשיב במתכונת שאותה היא מכנה "מעצר חלקי בפיקוח אלקטרוני", בשים לב לכך שבימות השבוע ישהה המשיב במרכז (שבו לא יהיה נתון לפיקוח אלקטרוני) לפרקי זמן משמעותיים. לשיטת המדינה, אין לתת במשיב אמון, לנוכח העבירות המיוחסות לו ואופיין, לצד עברו הפלילי של המשיב הכולל ריבוי עבירות של מעשים מגונים. המדינה טוענת כי בית המשפט המחוזי שגה בכך שקבע כי ניתן לתת אמון במשיב חרף העובדה שהורשע בהפרת צו הפיקוח שניתן בעניינו (ת"פ 3901-04-16, השופטת מ' מרגלית). המדינה מוסיפה כי בית המשפט המחוזי כלל לא התייחס בהחלטתו לארבע ההפרות של צו הפיקוח המיוחסות למשיב בכתב האישום המתוקן ואף לא התייחס לכך שההפרות הנטענות בוצעו לכאורה חרף העובדה שנגד המשיב תלוי ועומד עונש מאסר על תנאי של שמונה חודשים אם יפר את צו הפיקוח. טענות אלו, לשיטתה של המדינה, מפחיתות מערך של ההתרשמויות החיוביות ממפקחיו של המשיב. המדינה אף מפנה להערכתו של שירות המבחן כי נשקפת מהמשיב מסוכנות גבוהה, וטוענת שזו מתווספת לעברו הפלילי ולמעשים המיוחסים לו, באופן שיוצר סיכון משמעותי לכך שיפר את תנאי מעצרו וישוב לבצע עבירות מין בקטינים.

14. המדינה טוענת עוד כי החלטתו של בית המשפט המחוזי אינה מתיישבת עם העקרונות של מעצר בפיקוח אלקטרוני, בשים לב לכך שהיא כוללת הוראות בדבר יציאה ממקום המעצר לפרקי זמן ממושכים (תוך הפניה לבש"פ 966/16 זידאן נ' מדינת ישראל (28.2.2016) (להלן: עניין זידאן)).

15. הדיון בערר התקיים בפני ביום 31.5.2018. במעמד הדיון חזרה המדינה והדגישה את הקשיים העולים מהחלטה לשחרר חשוד חוזר בעבירות מין כלפי קטינים, ובעיקר לנוכח עברו, ובכלל זאת הפרה של צו שיפוטי בכל הנוגע להתרחקות מקטינים ואף לנוכח ההפרות שמיוחסות לו בכתב האישום. לגבי האפשרות כי המשיב יוותר במעצר בפיקוח אלקטרוני, ללא השתתפות במסגרת שאינה מפוקחת - ציינה המדינה כי קיים חשש גם להפרה של פיקוח אלקטרוני, בהתחשב ב"היסטוריה" של המשיב. עוד הוסיפה המדינה כי אף אם הבית במושב הוא מבודד יחסית, לא מן הנמנע שהמשיב יוכל להגיע במהרה לחלקים אחרים של המושב. בנוסף, הפנתה המדינה להערכת שירות המבחן בדבר ההבנה החלקית של המשיב את בעיותיו.

16. מנגד, המשיב סמך ידיו על החלטתו של בית המשפט המחוזי. באת-כוח המשיב הדגישה את ההליך הארוך והמפורט שהתקיים בבית המשפט המחוזי - אשר קיבל מספר תסקירים משלימים ובחן את עניינו של המשיב לעומקו. כמו כן, באת-כוח המשיב הדגישה את חשיבותו של הטיפול מבחינתו של המשיב, ואת אופיו המרוחק והבטוח של המקום שיועד לפיקוח האלקטרוני. בהמשך לכך, הפנתה באת-כוח המשיב לדוגמאות שמהן ניתן ללמוד כי פיקוח אלקטרוני אפשרי, במקרים מתאימים, גם בעניינים של עברייני מין. לבסוף, הוסיפה באת-כוח המשיב כי - ככל שיציאתו של המשיב מן הפיקוח האלקטרוני למקום הטיפול מעוררת קושי - הרי שמכל מקום יש להעדיף מעצר בפיקוח אלקטרוני על פני מעצר מאחורי סורג ובריה.

דיון והכרעה

17. לאחר ששקלתי בכובד ראש את טענות הצדדים הגעתי לכלל מסקנה כי דין הערר להתקבל, במובן זה שתתקבל בקשת המדינה למעצרו של המשיב עד תום ההליכים נגדו מאחורי סורג ובריה.

18. בפתח הדברים אציין כי מקובלת עליי עמדת המדינה שלפיה שילובו של המשיב במרכז אינה עומדת בקנה אחד עם העקרונות של מעצר בפיקוח אלקטרוני. כידוע, "מעצר בפיקוח אלקטרוני" לא נתפש כחלופת מעצר אלא כמעצר של ממש, ובהתאם לכך, נאשם ששוהה תחת פיקוח אלקטרוני נחשב לעצור (בש"פ 4658/15 פ"ש נ' מדינת ישראל, פסקה 13 (9.7.2015)). על רקע זה קבעה השופטת ע' ברון בעניין זידאן כי "יציאה ממקום הפיקוח לפרק זמן ממושך – להבדיל מפתיחת 'חלונות' באישור בית המשפט לצרכים כדוגמת התאווורות, סידורים רפואיים או הגעה לדיונים בבית המשפט – חוטאת למטרת הפיקוח וסותרת את עצם היותו של המפוקח בסטטוס של עצור עד תום ההליכים" (שם, בפסקה 9. ההדגשה במקור). באת-כוח המשיב ביקשה להבחין בהקשר זה בין יציאה מפיקוח אלקטרוני לצורכי עבודה לבין יציאה לצורכי טיפול. אולם, דומה שאין מקום להבחנה זו כאשר מדובר במתכונת טיפול שהיא למעשה שגרת יומו של הנוגע בדבר.

19. לכך נוסף הקושי הטבוע בכך שעל-פי החלטתו של בית המשפט המחוזי היה המשיב אמור לשהות שעות ארוכות בכל יום במרכז מבלי שהוא מפוקח וללא ליווי. אכן, נאמנה עלינו אחריותו של המרכז, אך דומה שבה אין די בהתחשב בנסיבותיו של המשיב אשר באות לידי ביטוי בעברו הפלילי ובמעשים המיוחסים לו בכתב האישום, וכן במצבו הרפואי.

20. בהמשך לכך, אני סבורה כי למרבה הצער גם ההחלטה כי המערער יוחזק במעצר בפיקוח אלקטרוני בבית במושב אינה יכולה לעמוד. שיקול מרכזי שעמד בבסיס החלטתו של בית המשפט המחוזי בעניין זה היה ההתרשמות מהמפקחים ומהעובדה שמדובר בבית מבודד. בסוגיה זו אין בכוונתי להתערב, ואני מוצאת לנכון להבהיר כי אין בהחלטה זו כדי להטיל דופי במי מהמפקחים, שניכר כי עשו מאמצים כנים וראויים להערכה בהקשר זה. הסיבה שבגינה אני סבורה כי לא ניתן להורות על מעצרו של המשיב בפיקוח אלקטרוני נעוצה אפוא במשיב עצמו ובמעשים המיוחסים לו. כידוע, כאשר בית המשפט בוחן האם ניתן לנטרל את המסוכנות הנשקפת מנאשם במסגרת דיון בבקשה למעצר עד תום ההליכים עליו לבחון את מהות המעשים ומיהות העושה (ראו למשל: בש"פ 9213/06 מדינת ישראל נ' סעאידה, פסקה 6 (13.11.2006)). בענייננו, המעשים המיוחסים למשיב מעידים על מסוכנות גבוהה במיוחד מעצם טיבם, ועל מסוכנות זו עמד גם שירות המבחן בתסקירים, כמו גם בית המשפט המחוזי. בהמשך לכך, לא התרשמתי כי ניתן לתת במשיב את האמון הדרוש לצורך החזקתו במעצר בפיקוח אלקטרוני, בשים לב לעברו הפלילי ולעובדה שהמעשים המיוחסים לו בוצעו כאשר היה נתון לצו פיקוח וכאשר עונש מאסר על תנאי היה תלוי ועומד נגדו, בעקבות הפרתו את צו הפיקוח. הדברים מקבלים משנה תוקף לנוכח עמדתו של שירות המבחן שסבר מלכתחילה כי שהייה של המשיב שלא בבית המעצר אמורה להיות מלווה בטיפול. דא עקא, שילוב זה אינו מתאפשר בנסיבות המקרה באופן שיאין את מסוכנותו של המשיב.

21. עוד אציין כי בהחלטתו הפנה בית המשפט המחוזי למקרה שבו הוריתי על שחרור נאשם בעבירות מין לחלופת מעצר (בש"פ 3211/15 פלוגי נ' מדינת ישראל (26.5.2015)). אבקש להדגיש כי מקרה זה נבדל מענייננו במספר אופנים. אכן, גם באותו מקרה היה מדובר בנאשם שיוחסו לו פגיעות בקטינים. עם זאת, באותו מקרה השתכנעתי כי ניתן לתת אמון בנאשם, שהיה נעדר עבר פלילי ואף התייצב במשטרה כשהבין שזו מחפשת אחריו ושיתף פעולה עם חוקריו.

22. סוף דבר: מכל הטעמים האמורים, הערר מתקבל. אני מורה אפוא על מעצרו של המשיב עד תום ההליכים.

ניתנה היום, י"ח בסיון התשע"ח (1.6.2018).

ש ו פ ט ת
